

Adroddiad i'r:	Cyngor Llawn
Dyddiad y Cyfarfod:	29 Ionawr 2015
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Y Cyngorydd Julian Thompson-Hill/ Paul McGrady
Awdur yr Adroddiad:	Rod Urquhart
Teitl:	Cynllun Lleihau Treth y Cyngor 2015/16

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mabwysiadu'r Cynlluniau Lleihau Treth y Cyngor Cymru Gyfan a Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013 a Chynlluniau Lleihau Treth y Cyngor Cymru Gyfan a Rheoliadau Diwygiadau Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2015.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Mae Deddf Diwygio Lles 2012 yn cynnwys darpariaethau i ddiddymu budd-dal treth gyngor yn ei ffurf bresennol ar draws y DU. O 31 Mawrth 2013 bydd budd-dal treth cyngor yn dod i ben ac mae'r cyfrifoldeb am ddarparu cefnogaeth ar gyfer y dreth gyngor a'r arian sy'n gysylltiedig ag ef, wedi cael ei basio i Lywodraeth Cymru. Mae Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol yng Nghymru, wedi cyflwyno cynllun newydd i ddarparu cymorth y dreth gyngor a fabwysiadwyd gan y Cyngor ym mis Ionawr 2013.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r ddwy set o reoliadau ar 14 Ionawr, 2014 a Rheoliadau Cynlluniau Gostwng Treth y Cyngor newydd a Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013, a Rheoliadau diwygiadau 2015 sydd angen eu mabwysiadu erbyn 31 Ionawr 2015.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Yr aelodau i fabwysiadu'r Cynlluniau Lleihau Treth y Cyngor a Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013, a Rheoliadau Diwygiadau i Ofynion Rhagnodedig (Cymru) 2015, o ran blwyddyn ariannol 2015/16.

Bod y 3 elfen ddewisol o'r cynllun sydd wedi eu cymeradwyo gan yr aelodau, fel y dangosir yn adran 4.1, yn parhau yn 2015/16.

4. Manylion yr Adroddiad

Y Cynllun Arfaethedig 2015/16

Wrth ystyried datblygu cynllun newydd ar gyfer 2015/16 fe gytunodd Llywodraeth Cymru y dylai'r cynllun diwygiedig arsylwi'r paramedrau canlynol:

- Parhau gydag un cynllun a ddiffinnir yn genedlaethol i ddarparu lefel gyson o gymorth i hawl wyr ar draws Cymru. Y lefel uchaf o gefnogaeth wedi ei osod ar 100%.
- I barhau i ddarparu nifer fach o elfennau dewisol, yn debyg i'r rhai sydd ar gael o dan y cynllun presennol, gan alluogi awdurdodau lleol i ymateb i'w hamgylchiadau lleol gwahanol (ar yr amod bod y costau o unrhyw amrywiad lleol yn cael eu hariannu yn lleol);
- Parhau i fod yn seiliedig ar ddiwygio'r system Budd-dal Treth y Cyngor blaenorol, tan 2016-17 fel bod y risgiau gweithredol yn cael eu rheoli ac y gellir parhau i ddarparu cymorth.
- Mân ddiwygiadau i adlewyrchu cyflwyno Absenoldeb Rhiant a Rennir a thâl rhieni statudol a rennir sy'n disodli cyfnod tadolaeth ychwanegol a thâl tadolaeth statudol ychwanegol o 5 Ebrill 2015. Darperir darpariaethau trosiannol hefyd ar gyfer y rhai sy'n cael tâl tadolaeth ar 1 Ebrill 2015.
- Caiff diwygiad ei gynnwys sy'n adlewyrchu newidiadau a wnaed i Reoliadau Budd-dal Tai i ddileu hawlogaeth awtomatig i Leihau Treth y Cyngor ar gyfer ceiswyr gwaith mewn Ardal Economaidd Ewropeaidd (AEE), sy'n gynnwys ar hyn o bryd yn rhinwedd derbyn incwm Lwfans Ceisio Gwaith. Mae diwygiadau i'r Rheoliadau Codiadau yn cael gwared ar fynediad i CTRS ar gyfer ceiswyr gwaith AEE. Fodd bynnag, mae hyn ond yn berthnasol i'r rhai sy'n gwneud cais newydd am CTRS ar neu ar ôl 1 Ebrill 2015 neu sy'n stopio â bod yn gynnwys i gael Lwfans Ceisio Gwaith sy'n seiliedig ar incwm am gyfnod ar ôl y dyddiad hwn, er enghraifft, os byddant yn mynd i mewn i gyflogaeth dros dro.
- Caiff mân ddiwygiadau canlyniadol hefyd eu gwneud mewn perthynas â diffiniadau ynghylch Lwfans Cyflogaeth a Chymorth a chyfeiriadau at Gredyd Cynhwysol. Nid yw Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sy'n gysylltiedig ag incwm bellach yn cynnwys lwfansau cyfrannol sy'n seiliedig ar incwm ar wahân, yn hytrach dim ond lwfans cyfrannol a elwir yn 'lwfans cyflogaeth a chymorth'. Gwneir diwygiadau hefyd i fewnosod cyfeiriadau at Credyd Cynhwysol yn Rheoliadau 2013 lle mae cyfeiriadau eisoes at fudd-daliadau eraill sy'n gysylltiedig ag incwm.
- Bydd y ffigurau a ddefnyddir i gyfrifo hawl ymgeiswyr i leihau Treth y Cyngor yn cael eu huwchraddio yn unol â'r Budd-dal Tai, fel y nodwyd gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP)

4.1 Elfennau dewisol ar gyfer penderfyniad y Cyngor

- a) Y gallu i gynyddu'r cyfnod talu estynedig safonol o 4 wythnos a roddir i bobl ar ôl iddynt ddychwelyd i'r gwaith os ydych wedi bod yn derbyn budd-dal cymwys perthnasol am o leiaf 26 wythnos

- b) Disgresiwn i ddiystyru rhan neu'r swm cyfan o Bensiynau Anabledd Rhyfel a Phensiwn Rhyfel Gwraig Weddw wrth gyfrifo incwm.
- c) Y gallu i ôl-ddyddio, hyd at 6 mis, unrhyw ddyfarniadau Cymorth Treth y Cyngor ar gyfer cwsmeriaid o oedran gweithio fwy na'r cyfnod safonol o 3 mis cyn y cais.

4.2 Cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymarfer ymgynghori ffurfiol ar y cynllun a'r newidiadau posibl presennol, gan ei alluogi i fod yn gost niwtral i Awdurdodau Lleol. Cafodd cynrychiolaeth ei wneud gan nifer o sefydliadau, gan gynnwys Cyngor Sir Ddinbych, gan awgrymu diwygiadau i'r cynllun.

Ar ôl ystyriaeth briodol, penderfynwyd parhau â'r cynllun fel y mae tan ar ôl etholiadau nesaf y cynulliad, gydag unrhyw ddiffyg rhwng y lleihad a roddir a'r grant penodol a dderbynnir, yn cael ei feddu gan yr Awdurdod Lleol.

Yn anffodus, mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi penderfynu bod y lefelau cyllid ar gyfer y cynllun i aros ar lefelau 2013/14, a oedd yn creu pwysau cyllidebol yn 2014/15 ac yn parhau i wneud hynny yn 2015/16.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd mabwysiadu'r cynllun hwn yn helpu pobl ddiamddiffyn, gan sicrhau eu bod yn byw mor annibynnol ag sy'n bosib.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Collwyd incwm grant trwy'r newidiadau i'r system Budd-daliadau Treth y Cyngor. Yn 2015/16, bydd y Cyngor yn derbyn cyllid o £9.167m ar gyfer Cymorth Treth y Cyngor gan Lywodraeth Cymru. Fodd bynnag, y gwariant presennol yw £9.5m, ac os byddai Sir Ddinbych yn cynyddu Treth y Cyngor o 3% ac y byddai'r Heddlu yn cynyddu Treth y Cyngor o 5%, y rhagolwg ar gyfer 2015/16 yw tua £9.8m. Mae hyn yn rhoi diffyg o tua £663k ar gyfer 2015/16.

Gall y diffyg hwn un ai gynyddu neu leihau yn dibynnu ar y lefelau o Dreth y Cyngor a godir ar gyfer 2015/16 a / neu unrhyw amrywiadau pellach ar lwyth achosion.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar lefel genedlaethol ar ei newidiadau arfaethedig i'r Cynllun Lleihau Treth y Cyngor.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi eu cynnal gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

Ddim yn berthnasol gan fod hyn yn ychwanegiad ar y cynllun presennol a ymgynghorwyd arno yn 2012.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Nid oes gan y Cyngor unrhyw wir ddewis ond i fabwysiadu'r cynllun. Mae'n cynrychioli pwysau sylweddol ar gyllid y Cyngor. Mae cyllideb 2015/16 yn cynnwys rhagdybiaethau doeth ynghylch y costau.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Mae risgiau i'r Cyngor o beidio mabwysiadu'r cynllun hwn, o ganlyniad i hynny byddai'n rhaid i Gyngor Sir Ddinbych fabwysiadu'r cynllun diofyn, a all gynyddu'r gost.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- Dylid mabwysiadu Cynlluniau Gostyngiadau Treth y Cyngor a Rheoliadau Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013.
- Rheoliadau Cynllun Lleihau Treth y Cyngor (Cynllun Diofyn) (Cymru) 2013.
- Cynlluniau Gostyngiadau Treth y Cyngor (Cynllun Gofynion Rhagnodedig a Diofyn (Cymru) (Diwygiad) 2015.